

## گزارش تولیدات نرم‌افزاری مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی (جلد ۳)

(محصولات مشارکتی و سفارشی)  
سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۶

### درآمد

مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی، در راستای اشاعه فرهنگ غنی اسلام، آسان‌سازی دستیابی به منابع و متون اصیل دینی و نیز سرعت‌بخشیدن به امر کاوش و پژوهش در حوزه علوم اسلامی و انسانی، از مزیت‌های فناوری اطلاعات و امکانات نوپدید رایانه‌ای بهره گرفته است.

این مرکز تاکنون در دو عرصه برخط و برون‌خط، با ارائه خدمات متنوع فناوری اطلاعات به محققان و مراکز علوم دینی، در ترویج معارف حقّه اهل‌بیت (علیهم‌السلام)، به موفقیت‌های ارزشمند و چشمگیری دست یافته است. این خدمات، شامل اخذ سفارش از اشخاص حقیقی و حقوقی به منظور تبدیل محتوای اسلامی آنان به نرم‌افزارهای رایانه‌ای و یا عرضه این محتواها در فضای مجازی و تبادل دیتاست.

در طی یک دهه اخیر که تقاضا برای تولید نرم‌افزار و عرضه محتوا در فضای مجازی افزایش یافته، متقاضیان بسیاری با مراجعه به مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی درخواست همکاری داشته‌اند و خواهان تبدیل محتواها و منابع مکتوب خود به اطلاعات الکترونیکی بوده‌اند و این مرکز، متناسب با اهداف و ظرفیت‌های خود، سفارشات متعددی را پذیرفته و محتواهای بسیاری را به داده‌های رقومی تبدیل نموده و نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای دیجیتالی

متنوعی را از این انبوه داده‌ها تولید کرده است. هم‌اکنون مجموعه قابل توجهی از نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای دیجیتالی نور در موضوعات مختلف علوم اسلامی از آثار مراجع عظام، فضایی حوزه، شخصیت‌های برجسته علمی و فرهنگی، اساتید دانشگاه، مؤسسات و دفاتر نشر آثار بزرگان و مفاخر علمی، نویسندگان و ناشران بنام تولید شده است. تعامل با صاحبان آثار و دارندگان محتواهای اسلامی و انسانی، موجب گردیده است تا این مرکز علاوه بر خدمت‌رسانی به جامعه پژوهشی کشور، صاحب بزرگ‌ترین مرکز داده محتواهای اسلامی و انسانی شود.

محصولات کتابخانه‌ای خدمات فرهنگی بر اساس قالب نرم‌افزاری ثابتی با عنوان «کتابخانه دیجیتال نور» است که در معاونت فنی طراحی و در اختیار معاونت تولید مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی قرار گرفته است. معاونت تولید بر اساس مفاد قرارداد تنظیم‌شده توسط اداره خدمات فرهنگی و سفارش‌دهنده، به تولید محصول مناسب اقدام می‌کند. برای تبیین این مسیر در مورد تولید مجموعه آثار مراجع عظام تقلید، به این صورت عمل می‌شود که پس از درخواست از سوی دفاتر و مراکز تنظیم و نشر آثار این بزرگان در حوزه علمیه قم، اداره خدمات فرهنگی مرکز، به ریزنی‌های اولیه اقدام کرده، با تهیه گزارش از محتواهای مورد نظر سفارش‌دهنده و

آنجکه در این سه مجلد گزارش شده، انعکاس بخشی از این خدمات، محصولات و تعاملات فرهنگی است که میان مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی و اشخاص حقیقی یا حقوقی توسط اداره خدمات فرهنگی این مرکز به انجام رسیده است. این اداره، تا به امروز ده‌ها عنوان نرم‌افزار با سفارش بزرگان و فرهیختگان حوزوی و دانشگاهی و یا نهادهای علمی و فرهنگی تولید کرده که متناسب با درخواست سفارش‌دهندگان در لوح فشرده یا در بستر فضای مجازی عرضه شده است.

یکی از ویژگی‌های قابل توجه این گزارش، مقدمه بسیار خوب آن است که به معرفی مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی و روند تولید نرم‌افزارهای نور اختصاص دارد.

برخی از عناوین مطرح شده در این مقدمه، عبارت است از:

درباره مرکز، اهداف و وظایف مرکز، خدمات فرهنگی (مستند قانونی و نظرات هیئت امانا)، معرفی کمیته خدمات فرهنگی، شیوه‌های تعامل مرکز با سفارش‌دهندگان محصولات، روش ثبت درخواست سفارش‌دهنده نرم‌افزار، فرایند تأیید تقاضای سفارش‌دهنده و تولید نرم‌افزار، شرح اصطلاحات به‌کاررفته در گزارش.

### جلد اول:

این مجلد، مشتمل بر معرفی ۹۹ عنوان از محصولات نرم‌افزاری تولیدشده از سال ۱۳۸۷ تا انتهای سال ۱۳۹۶ است. این نرم‌افزارها به همت بخش خدمات فرهنگی معاونت بازرگانی و خدمات فرهنگی سامان یافته است. از جمله این محصولات می‌توان به مجموعه آثار مراجع معظم تقلید، اساتید و عالمان و فرهیختگان حوزه علمیه اشاره کرد.

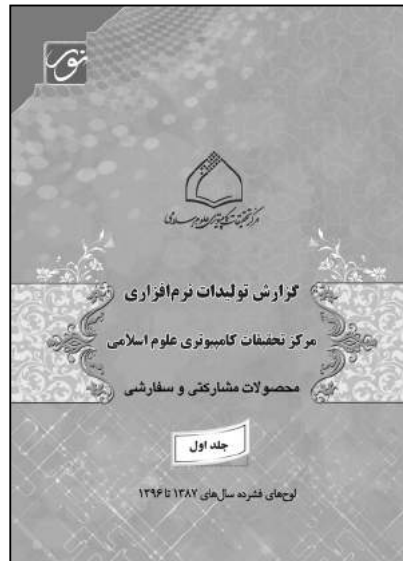
برخی از این تولیدات، عبارت‌اند از:

حدیث ولایت (مجموعه رهنمودهای مقام

شیخ عباس قمی (محدث قمی)، مجموعه آثار ثقة‌الاسلام کلینی، مجموعه آثار علامه فیض کاشانی، مجموعه آثار علامه آیت‌الله حسن‌زاده آملی، مجموعه آثار آیت‌الله ابراهیم امینی، منتخب آثار آیت‌الله محمدمحمدی ری‌شهری (میزان الحکمة)، مجموعه آثار علامه امینی، مجموعه آثار علامه محمدتقی جعفری، مجموعه آثار آیت‌الله استاد شهید مطهری، مجموعه یادداشت‌های استاد شهید مطهری، مجموعه آثار آیت‌الله محمدهادی معرفت، مجموعه آثار آیت‌الله حاج شیخ علی سعادت‌پرور (گنج سعادت)، منتخب آثار حجت‌الاسلام والمسلمین محسن قرائتی (تفسیر نور)، مجموعه جلسات صوتی و تصویری درس‌هایی از قرآن حجت‌الاسلام والمسلمین محسن قرائتی و مجموعه آثار مکتوب حجت‌الاسلام والمسلمین استاد حسین انصاریان.

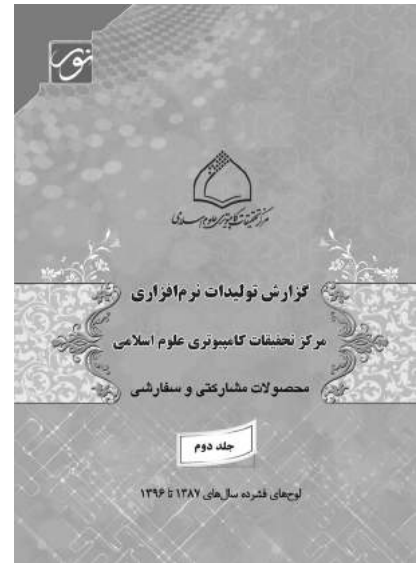
### جلد دوم:

در این جلد، ۸۵ عنوان از محصولات نرم‌افزاری نورکه در فاصله سال‌های ۱۳۸۷ تا انتهای سال ۱۳۹۶ به سفارش نهادها،



معظم رهبری، حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای)، مجموعه آثار حضرت آیت‌الله العظمی امام خمینی، مجموعه آثار آیت‌الله العظمی ناصر مکارم شیرازی، مجموعه آثار آیت‌الله العظمی جعفر سبحانی - نسخه ۲، مجموعه آثار آیت‌الله العظمی سید ابوالقاسم خویی، منتخب آثار آیت‌الله العظمی بروجردی، مجموعه آثار آیت‌الله العظمی شیخ محمدتقی بهجت، مجموعه آثار آیت‌الله حاج سید علی آقا قاضی طباطبایی (اسوه تقوا)، مجموعه آثار محدث

در طی یک دهه اخیر که تقاضا برای تولید نرم‌افزار و عرضه محتوا در فضای مجازی افزایش یافته، متقاضیان بسیاری با مراجعه به مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی درخواست همکاری داشته‌اند و خواهان تبدیل محتواها و منابع مکتوب خود به اطلاعات الکترونیکی بوده‌اند و این مرکز، متناسب با اهداف و ظرفیت‌های خود، سفارشات متعددی را پذیرفته و محتواهای بسیاری را به داده‌های رقومی تبدیل نموده و نرم‌افزارهای کتابخانه‌ای دیجیتالی متنوعی را از این انبوه داده‌ها تولید کرده است



مراکز علمی، مؤسسات پژوهشی - آموزشی و برخی از فرهیختگان تولید شده، معرفی شده‌اند. برخی از این مراکز، نهادها و مؤسسات عبارت‌اند از:

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره)، مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی، مجمع جهانی اهل‌البيت (ع)، مرکز فرهنگ و معارف قرآن دفتر تبلیغات حوزه علمیه قم، آستان قدس رضوی، مؤسسه علمی - فرهنگی دار الحدیث، مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه قم، مرکز آمار و فناوری اطلاعات قوه قضاییه، پژوهشکده تحقیقات اسلامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مؤسسه دائرة المعارف فقه اسلامی بر مذهب اهل‌البيت (ع)، مرکز تحقیقات علمی دبیرخانه مجلس خبرگان رهبری، سازمان حج و زیارت، نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها، حوزه علمیه جامعه الزهراء قم، دبیرخانه همایش سیره و زمانه امام کاظم (ع) و امام جواد (ع)، دبیرخانه کنگره جهانی جریان‌های افراطی و تکفیری، دبیرخانه کنگره بین‌المللی قرآن و علوم انسانی، دبیرخانه کنگره بین‌المللی شیعه در پیدایش و گسترش علوم اسلامی، مرکز تحقیقات قرآن کریم المهدی (ع) و مؤسسه بوستان کتاب.

گفتنی است که در قسمت «پیوست‌ها»، متن دستخط و تقدیر مراجع تقلید و آیات عظام از دستاوردهای نور، آیین‌نامه و دستورعمل کمیته خدمات فرهنگی، نمونه گواهی ثبت نرم‌افزار و شناسنامه اثر و نیز فرم مشخصات سفارش‌دهنده ارائه شده است.

### جلد سوم:



در مجلد سوم این گزارش، ۴۷ عنوان از وبگاه‌ها و ۲۰ عنوان از برنامه‌های موبایلی خدمات فرهنگی که در فاصله سال‌های ۱۳۸۷ تا پایان ۱۳۹۷ تولید و عرضه شده‌اند، معرفی شده است.

به طور کلی، محصولات وبی مرکز نور که تا پایان سال ۱۳۹۷ تولید شده است، از چهار نوع سیستم بهره می‌برد و هر یک نیز از ویژگی‌ها و قابلیت‌های متعددی برخوردار است: سیستم مدیریت محتوای نور، سیستم مدیریت کتابخانه نور، سیستم مدیریت مجلات نور، سیستم مدیریت فرهیختگان نور و سیستم متن باز.

برخی از پایگاه‌های تولیدشده توسط بخش خدمات فرهنگی معاونت بازرگانی که در این

گزارش معرفی شده، عبارت‌اند از:

جامعه الزهراء (س)، درس‌هایی از قرآن، دانش‌آموختگان جامعه المصطفی العالمیه، مرکز رسیدگی به امور مساجد، سازمان حج و زیارت، مؤسسه علمی - فرهنگی دارالحدیث، مدرسه علمیه معصومیه قم، مرکز تخصصی تفسیر حوزه علمیه قم، کتابخانه دیجیتال آیت‌الله روحانی، مرکز تحقیقات اقتصاد اسلامی، شبکه اجتماعی قوه قضاییه، کنگره بین‌المللی خطر جریان‌های تکفیری، مجمع جهانی اهل‌البيت (ع)، وبگاه اطلاع‌رسانی سازمان حج، مرکز افکار اسلامی، پژوهشگاه فقه نظام، دانشکده علوم حدیث و سازمان اوقاف و امور خیریه (جامع وقف).

از دیگر تولیدات خدمات فرهنگی، محصولات موبایلی است که شماری از آنها به شرح ذیل است:

احکام و مناسک حج، آثار مکتوب حجت‌الاسلام والمسلمین قرائتی، مجموعه آثار حضرت آیت‌الله العظمی سبحانی، همراه زائر، پرسش‌های مردم و پاسخ‌های معصومین (ع)، رهنما، مصابیح الهدی و همراه با مبلغان. ■